

Waardering van voorzieningen, vervoer en werk

Burgerpeiling Woon- en Leefbaarheidsmonitor Eemsdelta 2015

Een afname van het inwoneraantal heeft gevolgen voor het voorzieningenniveau. Er zal immers niet overal voldoende vraag zijn om voorzieningen, zoals de supermarkt of de school, open te houden in elk dorp. Een van de doelstellingen van het Woon- en Leefbaarheidsplan Eemsdelta is het concentreren van voorzieningen in de grotere dorpen om op deze manier de kwaliteit te verhogen. Daarbij zal de bereikbaarheid worden verbeterd. Hoe ervaren de inwoners de kwaliteit van voorzieningen? Hoe kijken ze tegen bepaalde vervoersaspecten aan? Tegelijk is het zaak om voldoende werkgelegenheid te creëren, zodat mensen in de regio blijven wonen. Hoe oordelen de bewoners over het aanbod van werk?

In het kort

- Over het algemeen zijn de inwoners van de Eemsdelta tevreden met de kwaliteit van de voorzieningen in de directe woonomgeving. Het minst tevreden zijn ze met de pinautomaat, thuiszorg en de verschillende vrijetijdsvoorzieningen, zoals ontmoetingsplekken, speelplekken voor kinderen en de mogelijkheid tot buitenrecreatie.
- Opvallend is de lage tevredenheid met de voorzieningen in de woondorpen. Zo vinden vier op de tien inwoners dat de pinautomaat niet voldoende aanwezig is.
- Een kwart van de bewoners is (zeer) ontevreden over de veiligheid van voetpaden en fietspaden.
- De toegankelijkheid en de frequentie van het openbaar vervoer worden over het algemeen positief gewaardeerd. In Eemsum is men duidelijk meer tevreden, terwijl in Loppersum en Delfzijl bijna een kwart van de mensen ontevreden is met de frequentie van het openbaar vervoer. In het buitengebied en de woondorpen is dat zelfs eenderde van de mensen.
- De inwoners van de Eemsdelta zijn kritischer over de werkgelegenheid in de regio. Zes op de tien mensen in de leeftijd 18-64 jaar zijn ontevreden over de totale hoeveelheid werk in de directe woonomgeving.

Tevredenheid met de kwaliteit van voorzieningen

In de vragenlijst is aan de inwoners van de Eemsdelta gevraagd een oordeel te geven over de kwaliteit van een aantal basisvoorzieningen. We presenteren alleen de meningen van de mensen die gebruik maken van de desbetreffende voorziening in de directe woonomgeving.

Winkels en pinautomaat

De dagelijkse boodschappen worden door de meeste mensen in de supermarkt of buurtsuper gedaan. Ongeveer acht op de tien mensen is tevreden met de kwaliteit van deze voorziening in de eigen woonomgeving. We zien wel grote verschillen tussen de gemeenten. In Appingedam is men hier vooral tevreden over, in Loppersum en Delfzijl zijn dat een stuk minder mensen. Verder valt op de kwaliteit van de supermarkt vooral een lage waardering krijgt in de woondorpen; 16% van de mensen is zelfs (zeer) ontevreden. We zien minimale veranderingen met de burgerpeiling uit 2013, met de kanttekening dat destijds gevraagd is naar de waardering van winkels voor dagelijkse boodschappen in het algemeen.

Over de aanwezigheid van de pinautomaat is tweederde van de bewoners tevreden. Dat is iets hoger dan in de peiling uit 2013. Wat vooral opmerkelijk is, is de lage waardering van deze voorziening in de woondorpen. Slechts eenderde is hier tevreden met het aanbod van de pinautomaten, en bijna vier

op de tien inwoners zeggen hier (zeer) ontevreden mee te zijn.

Tabel 1. Aandeel mensen dat (zeer) tevreden is over de winkel en aanwezigheid pinautomaat (exclusief respondenten die aangeven voorziening niet te gebruiken of niet aanwezig)

	Buurtsuper, supermarkt	pinautomaat
Eemsdelta totaal	78%	66%
Appingedam	90%	69%
Delfzijl	73%	59%
Eemsmond	82%	74%
Loppersum	62%	68%
buitengebied	73%	65%
centrumdorp	75%	78%
regionaal centrum	87%	68%
woondorp	43%	34%

Onderwijs en kinderopvang

Driekwart van de inwoners van de Eemsdelta is tevreden met de kwaliteit van de basisschool en zeven op de tien met de kinderopvang en peuterspeelzaal. Nemen we alleen de waardering mee van de huishoudens met kinderen dan oordeelt acht op de tien inwoners positief. In Delfzijl en Loppersum krijgt de basisschool een iets lagere waardering, de kinderopvang in Loppersum. Verder is met name in het buitengebied en de woondorpen de tevredenheid voor deze voorzieningen laag.

Tabel 2. Aandeel mensen dat (zeer) tevreden is met basisschool en kinderopvang (exclusief respondenten die aangeven voorziening niet te gebruiken)

	Totaal mensen dat gebruik maakt van:		Huishoudens met kinderen:	
	Basisschool	Kinderopvang/ peuterspeelzaal	Basisschool	Kinderopvang/ peuterspeelzaal
Eemsdelta totaal	74%	69%	82%	79%
Appingedam	75%	65%	92%	79%
Delfzijl	71%	68%	80%	80%
Eemsmond	80%	79%	85%	84%
Loppersum	72%	63%	75%	68%
buitengebied	63%	63%	79%	71%
centrumdorp	84%	78%	80%	89%
regionaal centrum	76%	72%	84%	86%
woondorp	63%	55%	68%	68%

Huisarts en thuiszorg

Het eerste aanspreekpunt voor mensen die zorg nodig hebben, is veelal de huisarts. De inwoners van de Eemsdelta zijn over het algemeen positief over de huisarts. In de totale regio is 86% (zeer) tevreden. De inwoners van Delfzijl en Appingedam zijn dat naar verhouding wat minder, de inwoners van Eemsmond en Loppersum juist wat meer. Ook de mensen in de woondorpen en het buitengebied zijn wat minder positief, maar ook daar is nog altijd acht op de tien mensen (zeer) tevreden. Over de thuiszorg is men wat minder tevreden. Van de mensen die aangeven hier gebruik van te maken is 61% positief. Het laagst is de tevredenheid in de gemeente Delfzijl en de woondorpen.

Tabel 3. Aandeel mensen dat (zeer) tevreden is over zorgvoorzieningen (exclusief respondenten die aangeven voorziening niet te gebruiken)

	Huisarts	Thuiszorg
Eemsdelta totaal	86%	61%
Appingedam	85%	61%
Delfzijl	82%	55%
Eemsmond	90%	73%
Loppersum	91%	61%
buitengebied	82%	65%
centrumdorp	94%	66%
regionaal centrum	85%	63%
woondorp	80%	51%

Vrijetijd (sport, spel en ontmoeting)

Vrije tijd is de tijd die men niet hoeft te besteden aan verplichte of noodzakelijke activiteiten, zoals werk, studie en zorg. Goede voorzieningen om deze vrije tijd in door te brengen zorgen voor een beter woon- en leefkwaliteit. Thissen (2010) stelt dat ontmoetingsplaatsen een voorwaarde zijn voor een goede leefbaarheid. Ontmoetingsplaatsen zorgen voor een breder sociaal netwerk en meer sociale vitaliteit. Over de kwaliteit van de ontmoetingsplekken, als buurthuizen en wijkcentra, maar ook sportvoorzieningen en speelplekken voor kinderen, verschillen de meningen van de inwoners van de Eemsdelta.

Tabel 4. Aandeel mensen dat (zeer) tevreden is over sport, ontmoeting en spel (exclusief respondenten die aangeven voorziening niet te gebruiken)

	ontmoetingsplekken	sportvoorzieningen	speelmogelijkheden voor kinderen	mogelijkheid tot buitenrecreatie
Eemsdelta totaal	53%	63%	54%	46%
Appingedam	48%	58%	56%	42%
Delfzijl	50%	60%	58%	46%
Eemsmond	56%	69%	52%	53%
Loppersum	59%	64%	47%	41%
buitengebied	54%	59%	42%	46%
centrumdorp	55%	71%	51%	44%
regionaal centrum	49%	62%	57%	47%
woondorp	59%	57%	53%	46%

Iets meer dan de helft van de inwoners is tevreden over de ruimten gericht op ontmoeting. In vergelijking tot 2013 zien we hier een lichte afname van 56% naar 53% tevreden mensen. In Delfzijl vinden we de meeste mensen die ontevreden zijn over deze locaties, namelijk 13%, tegenover 10% in de andere gemeenten. Ook is men minder tevreden over deze voorzieningen in de regionale centra.

De sportvoorzieningen krijgen de hoogste waardering met 63% tevreden mensen. Opvallend is dat in Eemsmond mensen meer tevreden zijn dan elders. Hetzelfde geldt voor de centrumdorpen. De laagste waardering zien we in de woondorpen en het buitengebied.

Net als bij de ontmoetingsplekken is ook meer dan de helft van de inwoners tevreden met de kwaliteit van de speelmogelijkheden van kinderen. Dit komt ook terug uit eerder onderzoek in Groningen (SPG 2014). In dit onderzoek geeft 13% van de gebruikers (voornamelijk de ouders van

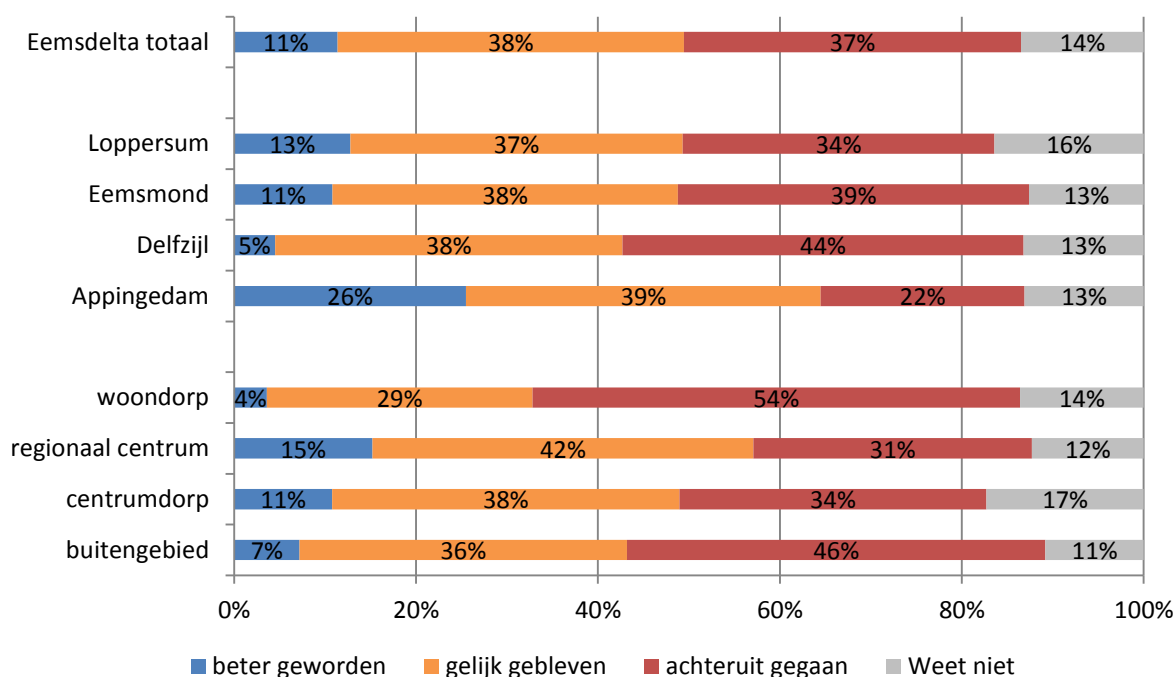
kinderen) aan dat ze ontevreden zijn met de speelplekken, in de Eemsdelta is dat 15%. Overigens blijkt dat de speelmogelijkheden voor kinderen als één van de belangrijkste voorziening in de directe woonomgeving worden gezien, naast de buurtsuper, de huisarts en de pinautomaat. Daarbij is dit de voorzieningen waarvoor mensen het meest bereid zijn om deze zelf te exploiteren (SPG 2014).

De laagste waardering krijgen de buitenrecreatiemogelijkheden, en dat vooral in Loppersum en Appingedam.

Ontwikkeling voorzieningenniveau

Hoe heeft het voorzieningenniveau zich ontwikkeld? Is dat de laatste jaren beter geworden of juist achteruit gegaan? Uit de antwoorden van de respondenten blijkt dat de inwoners van de Eemsdelta het voorzieningenaantal niet zien veranderen (38%) of dat het achteruit is gegaan (37%). Wat opvalt is het hoge aandeel bewoners in Delfzijl dat het aanbod van voorzieningen minder vindt dan 5 jaar geleden (44%). In Appingedam zegt daarentegen een kwart van de bewoners dat het voorzieningenniveau beter is geworden. Ook in de woondorpen en het buitengebied ziet het merendeel van de mensen een achteruitgang.

Figuur 1. Hoe heeft het voorzieningenniveau zich in de afgelopen 5 jaar ontwikkeld? (%)

Significante verschillen bij vergelijking naar achtergrondkenmerken:

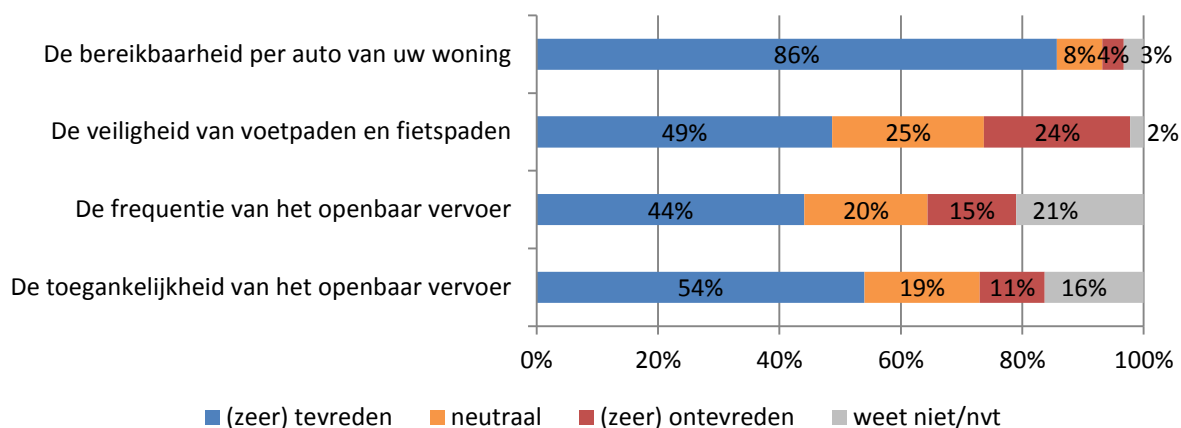
- Mensen in de jongere en middel leeftijdsklasse geven eerder dan ouderen aan dat het voorzieningenniveau achteruit is gegaan. Vier op de tien 18-49 jarigen zeggen dit, tegenover eenderde van de 65-plussers.
- Naar verhouding zien we dat meer gezinnen met kinderen het voorzieningenniveau achteruit zien gaan.
- Hoe hoger het inkomen hoe vaker men een achteruitgang ziet in het voorzieningenniveau.

Oordeel over verschillende vervoersaspecten

Aan de respondenten is verder gevraagd hoe tevreden ze zijn met een aantal vervoersaspecten, waaronder het openbaar vervoer, de veiligheid van wandel- en fietspaden en het bereik van de eigen woning. Wat opvalt is dat bijna een kwart van de bewoners (zeer) ontevreden is over de veiligheid

van voetpaden en fietspaden. In Appingedam en Loppersum ligt dat percentage nog wat hoger, namelijk 28% en 27%. Dat geldt ook voor de woondorpen met 28% ontevreden mensen en het buitengebied met 26% ontevreden mensen (figuur 2, tabel 5).

Figuur 2. Mate van tevredenheid met verschillende vervoersaspecten in de woonomgeving, Eemsdelta (%)

Over de toegankelijkheid en de frequentie van het openbaar vervoer zijn de meeste mensen positief of neutraal van mening. Wanneer we ervan uitgaan dat de mensen mensen die hier geen mening over hebben geen gebruik maken van het openbaar vervoer, en daarom niet meenemen in de analyse dan is 56 % tevreden met de frequentie en 65% met de toegankelijkheid (zie ook tabel 5). In 2013 is gevraagd naar de tevredenheid van het openbaar vervoer is het algemeen. Destijds was 61% van de inwoners in de Eemsdelta hier tevreden over. In Eemsmond is men duidelijk meer tevreden met het openbaar vervoer dan in de andere drie gemeenten. In Loppersum en Delfzijl is bijna een kwart van de mensen ontevreden met de frequentie van het openbaar vervoer. In het buitengebied en de woondorpen is dat zelfs eenderde van de mensen.

Tabel 5. Aandeel mensen dat (zeer) tevreden is met verschillende vervoersaspecten

	De toegankelijkheid van het openbaar vervoer*	De frequentie van het openbaar vervoer*	De veiligheid van voetpaden en fietspaden	De bereikbaarheid per auto van uw woning
Eemsdelta totaal	65%	56%	49%	86%
Appingedam	63%	55%	47%	81%
Delfzijl	59%	49%	50%	86%
Eemsmond	76%	68%	51%	89%
Loppersum	62%	55%	42%	86%
buitengebied	53%	46%	31%	85%
centrumdorp	69%	62%	49%	89%
regionaal centrum	69%	59%	52%	83%
woondorp	52%	44%	45%	88%

*Percentages exclusief de mensen die 'weet niet/niet van toepassing hebben ingevuld

Opvallende verschillen tussen diverse groepen in de Eemsdelta zijn:

- Met betrekking tot het openbaar vervoer zien we vooral verschillen naar leeftijd. Van de gebruikers zijn vooral de 35-49 jarigen ontevreden hierover. Zo waardeert 19% de toegankelijkheid negatief en 27% de frequentie. 18-34 jarigen zijn juist wat positiever of neutraal van mening: 4% is ontevreden over de toegankelijkheid, 14% over de frequentie. Bij de andere leeftijdscategorieën ligt het aandeel ontevreden mensen over het openbaar vervoer rond de 15%.

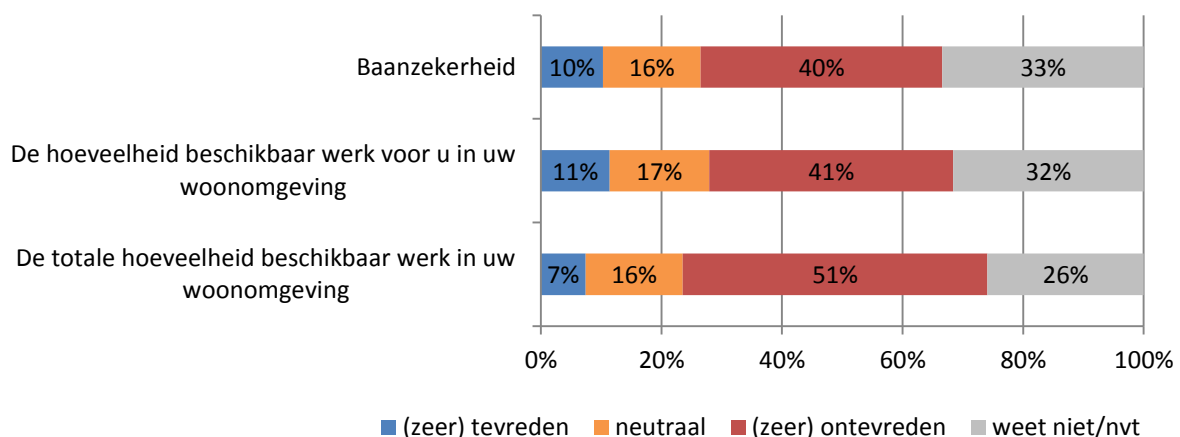
- We zien meer verschillen tussen de diverse groepen bij de tevredenheid over de veiligheid van wandel- en fietspaden. Met name vrouwen waarderen de veiligheid van wandel- en fietspaden niet goed; 28% van de vrouwen is ontevreden tegenover 20% van de mannen.
- Verder zijn mensen in de leeftijdsgroepen 35-49 en 59-64 minder tevreden over de veiligheid van wandel- en fietspaden.
- Dat geldt ook voor de huishoudens met en zonder kinderen; respectievelijk 28% en 25% is (zeer) ontevreden tegenover 20% van de alleenstaanden.

Oordeel over verschillende werkgelegenheidsaspecten

De inwoners van de Eemsdelta zijn kritischer over de werkgelegenheid in de regio. De helft van de mensen is ontevreden over de totale hoeveelheid werk in de directe woonomgeving en vier op de tien mensen is dat over de baan zekerheid en de beschikbaarheid van werk voor zichzelf. Bekijken we deze percentages exclusief de 65-plussers, dan is de waardering aanzienlijk negatiever: 62% is dat over de totale hoeveelheid werk, 54% over de beschikbaarheid werk voor zichzelf, 50% over de baan zekerheid.

Wat verder opvalt is dat wat minder mensen ontevreden zijn over de baan zekerheid in Loppersum (tabel 6). In Appingedam en Delfzijl is men juist wat negatiever over de totale hoeveelheid beschikbaar werk. Wanneer we de typen dorpen vergelijken dan zien we duidelijk terug dat inwoners van het buitengebied wat meer tevreden zijn over de werkgelegenheid dan elders.

Figuur 3. Mate van tevredenheid met het aanbod van werk in de woonomgeving, Eemsdelta (%)

Tabel 6. Aandeel mensen dat (zeer) ontevreden is met verschillende werkgelegenheidsaspecten

	De totale hoeveelheid beschikbaar werk	De hoeveelheid beschikbaar werk voor u	Baan zekerheid
Eemsdelta totaal	51%	41%	40%
Appingedam	54%	41%	43%
Delfzijl	52%	42%	41%
Eemsmond	48%	38%	41%
Loppersum	49%	41%	33%
buitengebied	38%	24%	33%
centrumdorp	53%	41%	35%
regionaal centrum	51%	42%	42%
woondorp	50%	41%	41%

Enkele opvallende verschillen tussen diverse groepen:

- 18-34 en 35-49 jarigen zijn minder tevreden over de beschikbaarheid van werk dan 50-64 jarigen.
- Meer mensen met een middelhoge opleiding zijn ontevreden hierover: 60% geeft dat aan tegenover 41% lager opgeleiden en 49% hoger opgeleiden.

Literatuur

RIGO (2014). Het woon- en leefklimaat in ontwikkeling. Woon- en Leefbaarheidsmonitor Eemsdelta.

Sociaal Planbureau Groningen (2014). Kwaliteit van voorzieningen – mensen zijn over het algemeen tevreden.

Sociaal Planbureau Groningen (2014). Belang van voorzieningen – welke acties willen mensen ondernemen om een voorziening te behouden?

Thissen (2010). Wat houdt een dorp leefbaar en vitaal.

Colofon

Datum: oktober 2015

Opdrachtgever: Stuurgroep Wonen en Voorzieningen Eemsdelta

Auteur: Carola Simon (c.simon@sociaalplanbureaugroningen.nl)

Sociaal Planbureau Groningen

www.sociaalplanbureaugroningen.nl

We danken alle inwoners van de Eemsdelta die hebben meegewerkt aan dit onderzoek